

# ATHÖÖR KËNNË ABÏ JAM NË KÄ KE MÏTH KE THUKUUL

**Kuɔɔny në kë de piath tënnë mïth ke thukuul në thee ke ajatha cënnë keek luɔɔny biyic në thukuul yiic.**

Ē waragej de nyuuth cï göör étënnë abï wo ya ñoot ke wo gem wël ke kuɔɔny ku kä kök peei thiekiic ke kuɔɔny agoku nyin ya tiit në tuenytueeney ke koc nhiiim tennë yin ku pialduoön de yin guöp në thee ke ajatha cennëke mïth luɔɔny biyic ku loilooi kök peei lëu bï wo ke yin ya döc yok të koc yin kuɔɔny.

## Kä ba keek ya looi ago töök de tuenytueenykuöön ke yinhom ya looi në thee ke ajatha yiic.

- Pol ba ya looi abï riel de guöpdu ku pialduoön de yin nhom ya juakic – ye looi arëetic!
- Cökë yinhom piny apieth në cäm bin ya cam në kuün pieth – Ēkennë abï ciieñdu ya yiëknhal apieth.
- Ye them arëetic ba ya töc apieth ku ba ya nin në thee juëc yic ago yinhom ku aciëëk niöpkuöön ke yin guöp, cï men de riööc, dhuööör de piöü ku jol ya kajjuëc kök ya cökpiny.
- Guik kuæer kök peei lëu bin ke yi guöp ya päl piny ku ba kä riliic ya guum.
- Rëërë ke yi thiäák wennë mäthku ku kockuöön nhiaar keek aguokë känj ya döc jaamic.
- Gämë röt thee binke kä nhiaar keek ya looi
- Ye röt jääm apieth – ku muk apieth në yinhom men cii yin tö yitök në yekennë yic.
- Guik kuɔɔny tennë koc kök peei cï keek piööc te bin yen ya koc.<sup>1</sup>

**Yok bin keek ya yok:** kä ke adöt bennëke kuɔɔny ya gäm mïth ɳuëen tö në thukuul ke rou yiic (thukuul ke thëkondäri) ya kuɔɔny Smiling Mind ee koc gäm wël

bennë raan ke röt ya tiit yetök, ku bï koc ya nyuööth kuæer lëu bennëke aciëëk ke koc kök peei ya döc deetiic ku bï keek ya mac apieth, ku bï ya naq adöt, ku bï ya ñoot ke yee piöü döc käc në rötde, ku ba kä ye koc riir nhiiim ya döc deetic ku ba röt ya piööc ago kee kækë kedhie ya döc geer

Alëu ba ya nyic men bennë kee kä ba keek ya looi ya kälük bennëke töök de tuenytueeney ke koc nhiiim ya looi. Ēkä cï keek göör piiny étënnë abï yin ya nyuööth yän bennëke kuɔɔny ya gäm yin.

## Kä ye yen nyuɔɔth men bin kuɔɔny ya koc wennë bï mäthdu kuɔɔny ya koc në kë de tuenytueeney ke koc nhiiim

Akoc ba nyin ya tiit arëetic ku ba kuɔɔny ya guikcök tennë koc cï keek piööc wëntheer agokë yin ya kuɔɔny në gëér de aciëëk cï tö në wiik keerou wennë wiik juëc yiic, cï men de kee kækë:

- Bï raan piöü cië ye beær tö në luɔɔi yic wennë cii ye beær luui në kækëen nhieer keek cï men theer de.
- Yök yennë raan röt yok ke 'tö piiny', ye naq dhuruup ku ye tö ke cï dieer në thee juëc yiic.
- Të cennë kä thiëer nyic raan ebën keek yic riel
- Tënoŋ en kë thiin ye yin döc riöök piöü wennë ye döc neeny
- Tënoŋ en kärec kök peei ye keek lööm, cï men de dëj de miäau wennë cäm de wel roor ye koc döc miööl.
- Të koc bin röt miëëtbei në känjiic wennë ye röt yok ke noj kë cï yin tiaam guöp.
- Ye yic riel ba nhom ya tö në känj yiic ku cïn kä ye yin beær cok lui apieth.
- Ye tak në kajjuëc rac arëetic
- Tënoŋ en kä cï röth geer në nindu yic ku në cämdü yic.<sup>2,3</sup>

<sup>1</sup> headspace – ee athöör thiin norjic wël ye koc nyuööth në kä ye koc nuaan në thukuul yiic ku dhuruup <https://headspace.org.au/friends-and-family/parents-guide-tips-for-managing-stress-and-problems-at-school/>

<sup>2</sup> athöör thiin de headspace norjic wël ke 'tuenytueeney ke koc nhiiim ku jeem në kedu' <https://headspace.org.au/assets/Uploads/Mental-Health-Posters-mgpdf.pdf>

<sup>3</sup> headspace – lëu ba ya jam wennë mithku wudë në kë de tuenytueeney ke koc nhiiim <https://headspace.org.au/dads/>



## Kuɔnyë mäthku

Yin wennë mäthku, we ka ye koc lëu bïkkë röth ya döc dhuök röth ku bïkkë röth ya kuɔny tē kën we guo lo tennë koc nyän wennë yän kök pee i ke kuɔny. Yin wennë mäthdu alëu bïkkë röth ya kuɔny keepëi në kee kueer käkë:

- Bï namba de gueu keediäk (000) ya döc yuɔpic tē koorë mäthdu kuɔny thiökic cii bï ya gääu wennë tē koor bï yen koc kök pee i ya nök.
- Ba döc ya lo tennë mäthdu, ku ba keek ya gäm kuɔny ku ba ya cok nyickë men ye yin nyin tiit në keek.
- Ba ya cok nyic mäthdu men lëu bï yin käkuöön cïnke diëser ya gueel énøn raan nyéen tö kennë yin.

Ba ya nañ nuoɔr de jam cït ye käkë, alëu bï yic ya riël arëetic. Ku na yin ya, ke wël ye jam në kueer lëu bïnke mäthdu ya kuɔny aba keek ya yok në webthait de headspace: [Lëu ba mäthdu ya kuɔny wudë tē tö yen në thee riliic apei.](#)

## Kuɔny në kë de tuenytueeney ke koc nhiiim

- Akimduöön thiäk kennë yin (your local GP) alëu bï yin ya gäm kuɔny diit dët pee i
- headspace Counselling:** Mith tö në thukuul ke rou yiic (thukuul ke thëkondäri) ke akuma de Biktoria, agut cï mith cï piac thök në thukuliic, alëu bï keek ya gäm kuɔny bennëke ya jääm nhiiim tennë akut de headspace. Në thee ke ajatha yiic, ke yin lëu ba rot ya tuoc në yän kök pee i yiic në cöt bin ya coöt [në yän kök thiäk kennë yin ke headspace.](#)
- eheadspace:** 1800 650 890 [www.headspace.org.au/eheadspace](http://www.headspace.org.au/eheadspace)
- Kids Helpline:** 1800 551 800 [www.kidshelpline.com.au](http://www.kidshelpline.com.au)
- Lifeline:** 13 11 14 [www.lifeline.org.au](http://www.lifeline.org.au)
- Beyond Blue:** 1300 224 636 [www.beyondblue.org.au](http://www.beyondblue.org.au)
- HeadtoHelp:** 1800 595 212 [www.headtohelp.org.au](http://www.headtohelp.org.au)
- Suicide Call Back Service:** 1300 659 467 [www.suicidecallbackservice.org.au](http://www.suicidecallbackservice.org.au)
- Yuɔpë gëus keediäk (000)** tē koor yin kuɔny thiökic cii bï gääu.

## Kä lëu bïkkë raan ya tiaam ku kë ke kuɔny në kë de jöny ë näjë rot

- [Kueer lëu bïnke töök de tuenytueeney ke yin nom ya juir](#) (ReachOut)
- [Kä koor ba keek ya nyic në kä lëu bïkkë yin ya döc tiaam](#) (headspace)
- [Lëu ba kuɔny ya gam wudë tē koor bïi raan rot nök](#) (SANE Australia)

## Kuɔny në kë de töj në kem ke koc baai ku käjuëc kök ke kuɔny

- Safe Steps:** 1800 015 188 [www.safesteps.org.au](http://www.safesteps.org.au)
- 1800RESPECT:** 1800 737 732 [www.1800respect.org.au](http://www.1800respect.org.au)
- What's okay at home:** [www.woah.org.au](http://www.woah.org.au)
- [Kuɔny në kë de töj baai](#)

## Kä ke kuɔny në kë de tuenytueeney ke koc nhiiim

- [Adit ke kuɔny në kë de tuenytueeney ke koc nhiiim](#)
- [Ba töök de tuany ë koc nhiiim ya deetic – Athöörnorjicwëke kuɔny](#) (Oxygen)
- [Piööcë rot ba kä riliic ya tiaamnë thee cii keek röth looi](#) (headspace)
- [Lo në ajuiëer de piiric \(ba ya noot ke yin leer piath de headspace tuer në piathic\)](#) (headspace)